

УДК 821.111.02:[7.038:070.4]“19”

К. В. Кам'янець

МОДЕРНІСТИЧНІ ДЕБЮТИ В ЛІТЕРАТУРНО-КРИТИЧНОМУ ЧАСОПИСІ “THE ENGLISH REVIEW”

У статті розглянуто роль британського журналу “The English Review” у створенні нової британської літературної, літературно-критичної й культурної парадигми ХХ ст. Досліджено межі та значення едвардіанської епохи в становленні англійського модернізму, видавничу діяльність Ф. М. Форда, творчість Д. Г. Лоуренса та В. Льюїса. Продемонстровано, що едвардіанська епоха стала часом зародження нових стилів і напрямів у літературі. Доведено, що журнал “The English Review” зіграв ключову роль для творчого дебюту відомих модерністів та пропагував модерністичні ідеї.

Ключові слова: Ф. М. Форд, Д. Г. Лоуренс, В. Льюїс, “The English Review”, едвардіанство, модернізм.

*Відкрийте книжку на 99 сторінці, почитайте,
і зрозумієте якість усього твору.
Форд Мадокс Форд*

Визначення певного відрізка часу як “епохи” прирікає його на завершеність та наявність наступних епох, що прийшли йому на зміну. Наприклад, термін “вікторіанська епоха” передбачає існування часових меж та її завершення внаслідок настання нової епохи. Епоху, що прийшла після вікторіанської, називають “едвардіанською”. Едвардіанська епоха – це умовний термін, що позначає відрізок часу між смертю королеви Вікторії й початком Першої світової війни, який став перехідним періодом від вікторіанства до модернізму завдяки культурному спалаху та появі численних авторів, для чиєї творчості характерний навмисний відступ від вікторіанського канону й експериментаторство загалом. Нові ідеї дискутувалися відкрито в літературних часописах, де також публікувалися твори нових зразків.

Аналіз сучасних літературознавчих досліджень доводить, що темі зародження англійського модернізму в едвардіанську епоху приділяють достатню увагу іноземні літературознавці, насамперед, наукова спільнота “Ford Madox Ford Society” [7], яка вивчає, передусім літературну діяльність Форда Мадокса Форда. Серед досліджень, що належать перу представників цієї спільноти, особливий інтерес становлять Макса Саундерса [5], Джейсона Гардінґа [8], Мартіна Рея [13]. Нещодавно детальний аналіз соціокультурного контексту едвардіанської епохи представила Енн Ферніґоу на сторінках монографії “Вільні жінки та суперчоловіки” [6]. Відомий літературознавець Малкольм Бредбері описує процес зародження та розвитку англійського модернізму на рівні модерністичного роману [2]. Серед вітчизняних літературознавців процес перехідності між культурними рухами досліджує Ольга Бандровська [1]. Проте тематика дебютних творів визначних модерністів, які публікували їх на сторінках періодичних

видань початку ХХ ст., досі не потрапляла в поле зору українських та зарубіжних літературознавців.

Метою статті є дослідження поняття “едвардіанська доба”, визначення її назви, часових меж та значення для розвитку англійського модернізму; виокремлення ключових статей і публікацій цієї доби; аналіз дебютних творів визначних модерністів – Віндема Льюїса та Девіда Герберта Лоуренса.

Умовна назва едвардіанської епохи, на зразок вікторіанської, походить від імені правителя Британської імперії, Едварда VII, чиє правління припадає на період від серпня 1902 р. до травня 1910 р. В історичному сенсі таке визначення часових меж є однозначним, чого не можна сказати про культурний контекст. Роки правління Едварда VII є однією з версій часових меж культурної епохи. Як стверджує Макс Саундерс у статті “Едвардіанський Форд”, що входить до збірника “Едвардіанський Форд Мадокс Форд”, Перша світова війна має велике значення для зміни європейської ментальності, тому решту чотири роки, а саме 1910–1914, теж можна віднести до едвардіанської епохи [5, с.16]. Проте, за словами Вірджинії Вульф, саме у грудні 1910 р. відбулася зміна “людського характеру” [21, с.4]. Ця дата акцентує третій, безпосередньо не пов'язаний з двома першими, “естетичний” параметр закінчення епохи едвардіанства. Стосовно дати, з якої розпочався період, теж існують різні версії. Серед них виділяються три основні: монархічна (1901 – початок правління Едварда VII), мілітарна (1899 – початок Англо-бурської війни) та літературна (1898 – рік знайомства Форда Мадокса Форда з Джозефом Конрадом). При огляді літературного процесу в історико-культурному контексті літературні часові межі є доречними.

Назва “едвардіанський” теж є умовним позначенням, на відміну від чітко визначеного “вікторіанства”. Наслідуючи попередників, ед-

вардіанці дістали свою назву за іменем правителя імперії. Цей термін імплікує продовження традиції, а не розрив канонів, який став визначним фактором для епохи. Ф. М. Форд вважав термін неточним через те, що британських королів Едвардів було декілька, а також недоречним через те, що слово не відповідало характерові визначних робіт, створених у період перед Першою світовою війною. У свою чергу, Ф. М. Форд надавав перевагу терміну “імпресіонізм” [5, с. 19]. Термін “передмодернізм” також актуальний у розумінні періоду як такого, що передував модернізму, або ж “прото-модернізм”, в якому наголошено первинність епохи як частини культурного руху.

Форд Мадокс Форд (Хеффер), англійський письменник, літературний критик та редактор – один із ключових діячів британської культури, які стояли біля джерел англійського модернізму. Його роль у становленні модернізму була дискусійною через його успішну редакторську діяльність. Дослідники беруть до уваги цей факт значно менше, аніж світове визнання його творчості. Проте останніми десятиліттями його редакторська, літературно-критична та культурологічна діяльність привертає значно більшу увагу вчених. Дискусійним, наприклад, упродовж ХХ ст. було визначення “англійськості Ф. М. Форда”. Він спробував по-інакшому сформулювати культурно-світоглядні принципи англійського патріота. Сам термін “англійськість Ф. М. Форда” з’явився після публікації однойменного дослідження літературознавців спільноти “Ford Madox Ford Society” (“Англійськість Форда Мадокса Форда”) [7].

Чи не найбільшим внеском Ф. М. Форда стала літературна критика, спрямована на розкриття талантів письменників-початківців. Заснувавши літературний часопис “The English Review”, він зосередив зусилля на допомозі молодим письменникам, яких він називав “*lesjeunes*” [5, с. 13]. Серед його найвідоміших протеже – Віндем Льюїс, Девід Герберт Лоуренс та Езра Паунд. Пізніше Е. Паунд назвав Ф. М. Форда засновником модерністичного руху в Англії: “Світова революція розпочалася тоді, коли одинокий голос Форда Мадокса Хеффера почули люди мого віку в Лондоні 1908 року” [12, с. 142]. Одним із поштовхів до заснування часопису була ідея Ф. М. Форда навчити англійського читача критично мислити. Це зумовило розгортання широкого спектра літературних публікацій, створених у різних жанрах, з різноманітною тематикою та ідеями, які проблематизували тенденції тогочасної культури. Зокрема, у випусках публікувалися критичні статті, які стосувалися літератури, та ті, в яких обговорювалися різні політичні явища й події.

Журнал “The English Review” був започаткований Ф. М. Фордом 1908 р. У ньому за час його редакторства публікувалися праці як реалістів, таких як Т. Гарді, Г. Джеймс, Д. Голсуорсі, так і дебютували відомі модерністи, серед яких

В. Льюїс та Д. Г. Лоуренс. До дописувачів також належав Е. Паунд – відомий поет та критик, імажист, одна із ключових постатей англо-американського модернізму. Хоча поява поезії Е. Паунда в “The English Review” вже не була його дебютом, але цього автора зараховують до трьох найбільших літературних відкриттів Ф. М. Форда [5, с. 13]. Дж. Конрад, товариш та співавтор Ф. М. Форда, був одним із найактивніших дописувачів у журналі, а також літературним критиком. У кількох номерах зустрічається ім’я такого автора, як Барон Ігнатс фон Ашендорф, а насправді цим псевдонімом підписували свої спільні твори Дж. Конрад та Ф. М. Форд [3].

У журналі з’являлися дописи й інших авторів, які починали свою літературну кар’єру. Шотландець Роберт Канінгем був водночас письменником, журналістом і політиком. Він став першим соціалістом, який здобув місце у британському парламенті. В. Б. Ейтс, ірландський драматург, також публікував свої твори в журналі. Цікаво, що в часописі з’являються і твори Д. Г. Россетті, англійського художника й письменника італійського походження. Він єдиний з дописувачів, чий твір було опубліковано в журналі після смерті автора.

Серед зарубіжних дописувачів, присутність яких мала для інтернаціональної ідеї журналу велике значення, – В. Г. Хадсон, письменник, натураліст та орнітолог, який народився в Аргентині й мав англо-ірландське походження, що вплинуло на його інтереси і творчість. Окрім цього, у журналі публікувалися твори зарубіжних авторів у перекладі, наприклад І. Тургенєва, Л. Толстого та Ф. Достоевського. Твори франкомовних письменників таких як, наприклад, бельгійського поета Еміля Верхарна, з’являлися в журналі без перекладу, французькою мовою. Така політика публікацій свідчила про спрямованість журналу на освіченого читача і мала на меті формування інтелектуальної читацької еліти. Також у журналі було надруковано твори Г. Гауптмана, німецького драматурга, лауреата Нобелівської премії з літератури 1912 р., та А. Франса, французького письменника, лауреата Нобелівської премії з літератури 1921 р.

Серед публікацій – проза визнаного американського письменника Г. Джеймса, драматургія англійського актора та письменника Х. Гранвіль-Баркера, сатиричні твори Н. Дугласа, твори на промислову тему реаліста А. Беннета, літературна критика англійського письменниці, перекладачки та мистецтвознавиці В. Лі, літературно-критичні публікації В. Хант, яка походила з відомої мистецької родини Хантів. У журналі публікувалися твори представників “клубу Сквейра” – вечірнього клубу, названого на честь персонажа Генрі Філдінга з роману “Том Джонс”. Клуб збирався раз на місяць з вересня 1908 р. по квітень 1913 р. Серед інших до клубу входили молоді письменники, такі як поет

і автор психологічних історій жахів В. де ля Мар, автор численних творів різних жанрів, літературний критик Г. К. Честертон, а також літературний та мистецький критик Е. Гарнет, який сприяв публікації творів Д. Г. Лоуренса. До клубу належав і сам редактор журналу Ф. М. Форд [13, с. 82].

Варто наголосити, що кожен з названих письменників є частиною англійської літературної традиції ХХ ст., кожен зробив значний внесок в англійську літературу й започаткував або розвинув нову літературну тенденцію. Тому така різноманітність імен та сфер діяльності свідчить про відкритість журналу до дискусії й експерименту. Це одна з основних характеристик модерністичного часопису, на які вказує Енн Фернігоу, описуючи інший англійський літературний часопис едвардіанської доби "The New Age" [6, с. 6].

Журнал виходив протягом майже 30 років, проте за час його існування змінилось багато головних редакторів та неодноразово змінювалась його тематика. На початку свого існування журнал був, насамперед, літературним виданням, в якому молоді автори мали змогу друкувати свої твори. Обрана концепція журналу поєднувалась з принципом літературної бездоганності – саме ці основні ознаки "The English Review", на наш погляд, є тими факторами, що роблять цей журнал цікавим для читача початку ХХІ ст. і, одночасно, наголошують важливу сферу діяльності одного з провідних представників англійського модернізму Ф. М. Форда.

Проте письменник фактично втратив свій журнал невдовзі після його заснування: за його редакцією вийшло лише 15 номерів. Незважаючи на літературну актуальність, журнал не мав фінансового успіху, тому Ф. М. Форд був змушений його продати. Про це свідчить кількість реклами в літературному виданні: одне видання в середньому мало обсяг близько 200 сторінок, де кількість рекламних оголошень на номер становила в середньому понад 20 сторінок, тобто 10% від усього обсягу, що досить багато порівняно з іншими модерністичними часописами.

Після Ф. М. Форда головним редактором став О. Гаріссон, який мав досвід журналістської діяльності. Йому вдалося популяризувати журнал через залучення більшої кількості жіночої аудиторії, розширення політичного тематичного спектра та публікації більшої кількості творів іноземних авторів. Новий редактор продовжував втілювати ідеї Ф. М. Форда, втім, з кращим фінансовим успіхом. Та найбільший вплив на підвищення популярності журналу мала зосередженість на тематичній сексуальних стосунках: у публікаціях часопису точились публічні дискусії з питань еротики, порнографії, звичаїв та моралі. Важливо, що така проблематика журналу мала широкий загальноєвропейський контекст і відповідала тенденції до зростання кола читацької аудиторії, яка дедалі

частіше порушувала вікторіанські канони ставлення до цієї сфери життя людини.

Журнал було продано 1923 р. Нові власники перетворили його на консервативний часопис із значно меншим інтересом до літератури, а також з націоналістичними ухилами, характерними для тодішнього передвоєнного часу. Врешті, 1937 р. журнал був поглинутий політичним часописом "The National Review".

Випуск журналу "The English Review" за часів редакторства Ф. М. Форда умовно поділявся на дві частини. Перша частина – художня, наповнена творами перелічених на обкладинці авторів, а далі за ними, як умовна друга частина випуску, розташовані критичні статті, рецензії, а також есе на соціально-політичну тематику. Тож слово "Review" у назві журналу набуває подвійного значення: це огляд нової літератури та водночас критичний огляд цієї літератури й сучасності загалом.

Як зазначає Дж. Гардінг у своїй статті "Англійськість англійського огляду", назву для "The English Review" запропонував Дж. Конрад як своєрідну іронію [8, с. 137]. "The English Review" було засновано як спадкоємця вікторіанських часописів, проте основною метою журналу було дати поштовх до зміни усталених канонів англійської періодики. Іронічне в назві "англійський" полягає в тому, що сам часопис не планувався як стандартний національний журнал у класичному на той час вікторіанському розумінні. Ф. М. Форд робив спроби змінити погляд англійців на їхнє сприйняття патріотизму та розширити їхній світогляд. Бачення англійського у Ф. М. Форда було чимось більшим за звичайний патріотизм. Як писав Дж. Гардінг, погляд Ф. М. Форда був "менш самовпевненим і доволі контроверсійним" [8, с.137]. Спроби змінити канон, кидаючи виклик укоріненим поняттям, є невід'ємною характеристикою модерністичної творчості. Тож назва "The English Review" ("Англійський огляд") повністю виправдовує себе.

У журналі привертають увагу літературні дебюти визнаних на сьогодні провідних англійських модерністів, таких як Віндем Льюїс і Девід Г. Лоуренс. В. Льюїс увійшов в історію англійського модернізму як художник, письменник, і, що не менш важливо, як *маніфестатор* модерністичних ідей. Основною характеристикою творчості В. Льюїса є абсолютне радикальне новаторство. До його творчого доробку належать дев'ять романів, один з яких під назвою "Tag" був частинами опублікований у журналі "The Egoist" у 1916–1917 рр., велика кількість есе та оповідань, що вийшли друком у різних виданнях, а також модерністичний літературний та художній журнал "Blast", заснований ним у 1914 р.

Дебютний твір В. Льюїса було опубліковано в журналі Ф. М. Форда в 1909 р. У короткому оповіданні можна простежити тенденції, які згодом стануть наскрізними у творчості майбу-

тнього відомого модерніста. В оповіданні зображені відвідини молодим митцем вікторіанського цирку та озвучені його думки й враження про побачене. Розпочинається твір з опису середовища довкола цирку, після цього описується поведінка конферансьє та решти учасників вистави. Закінчується розповідь алюзією на казку Г. К. Андерсена "Нове вбрання короля" (1937). Саме маленький хлопчик у натовпі ламає неписані закони поваги до конферансьє та демонстративно його висміює. Цей епізод стає розв'язкою твору. Маленький хлопчик у казці Г. К. Андерсена – символ дитячої чистоти та прямоти, а головне, перспективи в майбутньому.

Оповідання має французьку назву "Les Saltimbanques", у творі часто зустрічаються французькі слова та вирази. На перший погляд, вживання французької мови можна пояснити прихильністю автора до модерністської елітарності, однак зі змісту оповідання зрозуміло, що В. Льюїс демонструє свої націоналістичні погляди, змальовуючи франкомовних персонажів у негативному світлі. Хоча сама назва не перекладена, втім, решту тексту французькою мовою автор почасти супроводжує поясненнями в дужках, або ж вони й так зрозумілі англійському читачеві з контексту: «"Fournissons des bancs, Messieurs at M'dames, fournissons les bancs, et alors nous commençons" the proprietor was crying. But thé seats remain edunoccupied» ("Займіть місця, мсьє і мадам, займіть місця, розпочинаємо", – кричав конферансьє. Але ніхто не поспішав їх займати) [18, с. 77]. Тобто вже у своєму дебютному оповіданні В. Льюїс демонструє схильність до культурного й художнього націоналізму, що згодом знайде відображення в його творчості та суспільній діяльності.

Важлива деталь, що характеризує твір як зразок оновленої літератури, – це його психологізм та есеїстична побудова. Роздуми автора за обсягом перевищують опис самих подій. Тому твір поєднує елементи оповідання та есе, в якому наскрізна розповідь стає тлом для міркувань автора та водночас їхньою ілюстрацією. Нехудожній виклад думки характеризує письменника як мислителя, схильного до філософування. Згодом його діяльність буде спрямована саме в це русло.

Основною ідеєю дебютного твору В. Льюїса є індивідуалізація та момент опозиційності людини та її професії: «This is not the same as the conscious argument that because he has learnt this trade he is to be respected and accepted in that capacity. He possesses it as indisputably as though it were a physical attribute "John the carpenter"» («Не можна стверджувати, що якщо хтось навчився якогось ремесла, то він уже тому заслуговує на повагу. Він, безперечно, володіє ним, як фізіологічним навиком; для них він – "столяр Джон"») [18, с. 86]. Письменник критикує промислові та матеріалістичні ціннос-

ті, усталені в Англії XIX ст. Саме таку позицію В. Льюїса згодом підтримала відома модерністка В. Вульф в есе "Сучасна художня література" ("Modern Fiction"), опублікованому 1919 р., де закликала літераторів показувати "душу" людини, а не її соціальний статус. Поряд із нестандартною побудовою твору поглиблена індивідуалізація персонажів в оповіданні-есе В. Льюїса виступає важливою характеристикою оновленої літератури.

Ще одним цікавим елементом є наявність у дебютному творі В. Льюїса образу вікторіанського цирку як символу бруду та несмаку в розвагах. Цей образ набуде важливого негативного значення в майбутній творчості письменника. Образ "брудних" вікторіанських розваг також присутній у творі іншого дебютанта в часописі Ф. М. Форда – Д. Г. Лоуренса.

Творчість Д. Г. Лоуренса згодом викликала багато дискусій у середовищі критиків та читачів, адже він у своїх творах порушив численні питання, контроверсійні на той час та актуальні до сьогодні. Як вказує О. Бандровська, глибокий психологізм та аналіз поняття "кохання" як найважливішого елементу людських взаємин, які є базою людського буття, стали наскрізним мотивом романів Д. Г. Лоуренса [1]. У такому контексті порушувалися злободенні для модерністичного світу питання: релігія, шлюб, секс та інтимність, гендерні ролі й одностатеві стосунки. Новаторство такого підходу полягає в тому, що в соціальному аспекті саме ці поняття набули переосмислення в добу модернізму.

У "The English Review" 1910 р. було опубліковано оповідання Д. Г. Лоуренса "Гусячий ярмарок". Цей короткий твір, на нашу думку, можна розглядати як нарис до подальшої творчості письменника.

Дія оповідання відбувається в промисловому містечку Ноттінгемі, де проходить щорічний осінній ярмарок. Три центральних персонажі поєднані тісним зв'язком: це двоє молодих хлопців Джек та Вільям і дівчина Луїза – сестра Джека і "коханка" Вільяма [19, с. 403]. Слово "коханець" ("lover") вжито у творі лише один раз стосовно Вільяма та не має зв'язку з розвитком сюжету. Автор іронічно не називає хлопця скромнішим словом, наприклад часто вживаним у вікторіанській літературі "наречений" ("fiance"), яке зберігає емоційну та еротичну нейтральність, описуючи стосунки лише як зв'язок на офіційному рівні. Показово, що гра з поняттям "коханець" надає іншого рівня глибини стосункам персонажів, розкриває їхню емоційну близькість більшою мірою, ніж соціальну прив'язаність.

Поведінка дівчини, за задумом автора, символізує кращі риси жінки – розуміння та відданість, а також охайність, що виявляється в небажанні брати участь у галасливих вульгарних заходах. Кульмінацією твору стає руйнівна пожежа на фабриці, яка, на наш погляд, також має символічний зміст, а саме вказує на зане-

пад вікторіанської доби та її культури. З іншого боку, весела та безтурботна манера розповіді про нічні події символізує чоловічу азартність та бажання до дослідження світу як із його красою, так і з неприємними сторонами.

Новаторство Д. Г. Лоренса полягає в тому, що нарратив оповідання, на відміну від реалістичної традиції, ускладнює читацьке сприйняття авторського ставлення до персонажів, і читачеві треба визначитися самостійно, наприклад, у тому, чи доречно переживання Луїзи. Суттєво також, що митець артикулює питання рівноправності ґендерних позицій, не применшуючи відмінності ґендерних ролей. Для епохи модернізму ця проблема була вельми актуальною, проте в більшості критичних праць на цю тему стверджувалась ідея вищості чоловічого начала, яку потрібно дозволити перейняти жінці [6, с. 2]. Д. Г. Лоуренс випередив свій час, висунувши ідеї об'єктивної ґендерної рівності та балансу між статями, який необхідний для здорового функціонування суспільства.

У творі важливу роль відіграє ще один жіночий персонаж – молода селянка, яку хлопці наприкінці твору називають “Зула”, тобто чорношкіра. Її образ асоціюється із забороненими “розвагами” чоловіків. Тут також порушено ґендерне питання, але з ширшого – расового та класового погляду.

Додатковим, але не менш вагомим лейтмотивом оповідання можна вважати згадки про книжку “Сезам і лілії” Джона Раскіна, відомого англійського мистецького критика ХІХ ст., яка двічі з'являється в домашньому інтер'єрі героїні оповідання. Дж. Раскін відомий ідеалістичними та утопічними уявленнями про світ і, зокрема, про естетику. Своє бачення вульгарного Дж. Раскін викладає в “Сезамі і лілії”, де називає вульгарною безтактність, а саме неспроможність співчувати, та відсутність справедливої оцінки вчинків, тобто тваринне сприйняття світу: “Simple and innocent vulgarity is merely an untrained and undeveloped bluntness of body and mind; but in true inbred vulgarity, there is a dreadful callousness, which, in extremity, becomes capable of every sort of bestial habit and crime, with out fear, with out pleasure, with out horror, and with out pity” (Проста та невинна вульгарність полягає лише в непередготовленості та неотесаності тіла й розуму; але істинна вроджена вульгарність є жадлива байдужість, яка, врешті, штовхає на різноманітні тваринні вчинки та злочини, без страху, без задоволення, без жаху й без жалю”) [15, с. 39].

Висновки. Тож оновлення літератури на початку ХХ ст., у період, відомий як едвардіанська доба, йшло шляхом поступової естетичної трансформації, яка згодом у 20-х рр. зумовила настання “золотого часу модернізму”, а в ширшій перспективі – оновлення літературних канонів, моральних норм та переосмислення соціальних цінностей. Письменники, згодом відомі як видатні модерністи та засновники нового

в літературі, розпочинали свою кар'єру з малих творів, що публікувалися в журналах, а метою періодичних видань було надання можливості молодим літераторам реалізувати власні художні таланти та інтенції, в яких знаходив вияв дух того часу, і крізь які народжувалася оновлена література ХХ ст. Відповідно, Ф. М. Форд започаткував журнал “The English Review”, маючи на меті просування ідей, які згодом знайшли своє втілення у творчості молодих письменників, чия подальша креативна діяльність беззаперечно залишила слід на англійській, а також світовій карті літератури модернізму.

Список використаної літератури

1. Бандровська О. Модернізм між минулим і майбутнім: антропологічний дискурс англійського роману : монографія / О. Бандровська. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 444 с.
2. Бредбері М. Британський роман нового часу / М. Бредбері ; пер. з англ. В. Дмитрука. – Київ : Ксенія Сладкевич, 2011. – 480 с.
3. Baron Ignatzvon Aschendorf. Nature o fa Crime [Electronic resource] / Baron Ignatzvon Aschendorf // (Conrad First: The Joseph Conrad Periodical Archive) – (The Modernist Journals Project). – Режим доступу: <http://www.conradfirst.net/view/serialisation?id=237>
4. Bradbury M. The Modern British Novel / M. Bradbury. – London : PenguinBooks, 1994. – 526 p.
5. Colombino L. The Edwardian Ford Madox Ford / L. Colombino, M. Saunders. – Amsterdam : Rodopi, 2013. – 277p.
6. Fernihough A. Freewomen and Supermen Edwardian Radicals and Literary Modernism / A. Fernihough. – Oxford : Oxford University Press, 2013. – 304 p.
7. Ford Madox Ford Society [Electronic resource] // The Modernist Journals Project. – Mode of access: <http://www.fordmadoxfordsociety.org/international-ford-madox-ford-studies.html>.
8. Harding J. The Englishness of the English Review / J. Harding // Ford Madox Ford and Englishness / ed. by D. Brown, J. Plastow. – Amsterdam ; New York : Rodopi, 2006. – 290 p.
9. Hynes S. Edwardian Turn Of Mind / S. Hynes. – London : Random House, 2011. – 448 p.
10. Pond E. Pound/Ford, the Story of a Literary Friendship: The Correspondence Between Ezra Pound and Ford Madox Ford and Their Writings about Each Other / E. Pond. – New York : New Directions Publishing, 1982. – 222 p.
11. Pound E. Small Magazines [Electronic resource] / E. Pound // The Modernist Journals Project. – Mode of access: http://modjourn.org/render.php?view=mjp_object&id=mjp.2005.00.091
12. Pound E. Spann, Marcella. Confucius to Cummings: An Anthology of Poetry / Ezra Pound. – New York : New Directions Publishing, 1964. – 326 p.

13. Ray M. Joseph Conrad: Memories and Impressions: an Annotated Bibliography / M. Ray. – Amsterdam : Rodopi, 2007. – 188p.
14. Ross C. S. The Pleasures of Reading: A Book-lover's Alphabet / C. S. Ross. – Santa Barbara ; California : ABC-CLIO, 2014. – 270 p.
15. Ruskin J. Sesame and Lilies (Lectures) / J. Ruskin. – Arc Manor LLC, 2008. – 108 p.
16. Stock N. Poet in Exile: Ezra Pound / N. Stock. – Manchester : Manchester University Press, 1964. – 273 p.
17. The English Review / ed. by Ford Madox Hueffer. – 1908. – № 1. – 192 p.
18. The English Review / ed. by Ford Madox Hueffer. – 1909. – № 9. – 185 p.
19. The English Review / ed. by Ford Madox Hueffer. – 1910. – № 15. – 191 p.
20. Tomlinson N. The English Review: An Introduction [Electronic resource] / N. Tomlinson // The Modernist Journals Project. – Mode of access: http://www.modjourn.org/render.php?id=mjp.2005.00.104&view=mjp_object.
21. Woolf V. Mr. Bennet and Mrs. Brown / V. Woolf, L. Woolf. – London : Hogarth Press Tavistock Square, 1924. – 24 p.

Стаття надійшла до редакції 24.10.2014.

Камянец К. В. Модернистические дебюты в литературно-критическом журнале “The English Review”

В статье рассмотрена роль британского журнала “The English Review” в создании новой литературной, литературно-критической и культурной парадигмы XX в. Исследуются границы и значение эдвардианской эпохи в становлении английского модернизма, издательская деятельность Ф. М. Форда, творчество Г. Д. Лоуренса и В. Льюиса. Показано, что эдвардианская эпоха стала средой для зарождения новых стилей и направлений в литературе. Доказывается, что журнал “The English Review” сыграл ключевую роль для творческого дебюта известных модернистов и пропагандировал модернистские идеи.

Ключевые слова: Ф. М. Форд, Г. Д. Лоуренс, В. Льюис, “The English Review”, эдвардианство, модернизм.

Kamyanets K. Modernist Debuts in the Literary and Critical Journal “The English Review”

The article discusses British journal The English Review in the context of literary criticism and cultural studies. The English Review is studied as an important journal where the early modernist authors' works were published for the first time. The journal published the contributions of the vast variety of authors belonging to different national and cultural groups. This phenomenon supported the idea of internationalism promoted by its first publisher, F.M. Ford. The article also discusses the term “Englishness” suggested by scholarly society “Ford Madox Ford Society”, as well as the nurturing of the new English reader suggested by F.M. Ford. The journal provided an opportunity for young modernist writers to publish their works next to those of prominent realists. In this connection, the role of the journal for the transitory literary period is investigated. The article also studies the timing and the significance of the Edwardian age for the establishment of the English modernism. The article defines the term “Edwardian age” and discusses its appropriateness and relevance. Among the key issues studied in the article are the editorship of F.M. Ford and the debut works of D.H. Lawrence and W. Lewis. D.H. Lawrence's debut story is studied from the point of view of its being a blueprint for his further, better-known works. W. Lewis's essay-story is researched in terms of the ideas and symbols that were also used in his later literary and artistic activity. The study has proved that the Edwardian age became an environment for the development of new literary movements, at the same time being a relatively small transitive period between the two great ages. The article shows that during that age the ideas were spread by means of literary journals. The English Review published the opening works of the prominent modernists and promoted modernist ideas.

Key words: F.M. Ford, D.H. Lawrence, W. Lewis, The English Review, Edwardianism, modernism.